

Språkutveckling och integration på familje- centralerna Örebro län

Goda exempel, tips och idéer



Språkutveckling och integration på familjecentralerna Örebro län

Goda exempel, tips och idéer

Marie Wellander & Anne Myllylä

2021-09-07



Innehåll

1.	Inledning.....	4
2.	Generella tips och idéer som främjar språket.....	4
3.	Samarbeten med biblioteken.....	7
4.	Riktade insatser.....	9
5.	Tips på material.....	10

1. Inledning

Språk- och läsfrämjande arbetssätt kan uttryckas på många olika sätt. På länets familjecentraler hittar man många konkreta exempel på hur man aktivt kan arbeta med dessa områden. För att stödja utrikesfödda familjer lite extra kring språk, etablering och integration erbjuder familjecentralerna familjerna en rad olika metoder, arbetssätt och riktade insatser. I denna skrift har vi sammanställt tips, idéer samt goda exempel på språkmiljöer, arbetssätt, metoder och riktade insatser från familjecentralernas verksamheter.

2. Generella tips och idéer som främjar språket

- *Bokpåsar* – Det kan vara öppna förskolans egna bokpåsar eller bokpåsar lånade på biblioteket. Bokpåsarna brukar innehålla några böcker på svenska och/eller andra språk, men även påsar med böcker kombinerat med rekvisita t ex ett gosedjur eller en känd figur som *Pippi* eller *Alfons*. Bokpåsarna kan även vara tematiska och t ex handla om vatten.
- *Lättillgängliga böcker i verksamheten*, i t ex kapprum och väntrum, bokhyllor och i läshörnor.



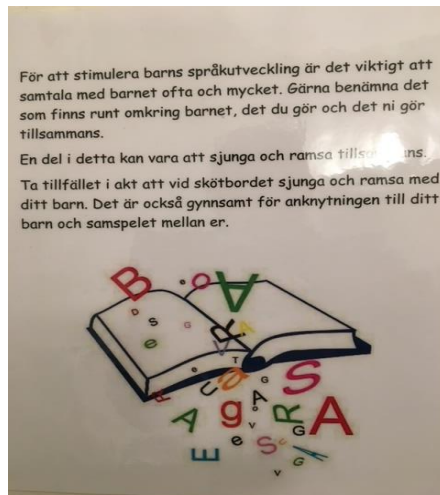
- *Minibibliotek* – Gör i ordning bokpåsar som hängs i tamburen/hallen. I påsarna finns 3-4 böcker med rekvisita. Bokpåsarna har olika teman. Föräldrarna lånar hem bokpåsarna och skriver upp sig på en lista med namn och mobilnummer.

- *Tillverka egna böcker* – Föräldrarna får mejla in bilder till pedagogen som sedan gör i ordning en bok utifrån bilderna och kallar den *Min första bok*.
- *Språk och läsfrämjande miljöer* – t ex kring bondgårdsdjuren finns böcker om bondgården och dinosaurieböcker omges av dinosaurier.



- *Pekböcker* – En pedagog eller annan profession har en laminerad pekbok som hänger i ett nyckelband runt halsen. Boken finns alltid till hands i mötet med föräldrar och barn. Den väcker nyfikenhet hos besökarna och öppnar upp för vidare samtal kring böcker och läsning.
- *Väntrummen som språkfrämjande miljö* – Det ska kännas mysigt att sitta ner i väntrummet och läsa böcker. Miljön ska vara inbjudande med fåtölj och läslampa och med en variation på böckerna.

- *Babblarnas ABC* och andra bilder med *Babblarna* sätts upp i barnhöjd liksom rams- och klokordskort i väntrum, skötrum och på toaletter.



- *Läsa dagstidningar* – Dagstidningar läses tillsammans med föräldrarna för att uppmärksamma aktuella nyheter och evenemang i närområdet.
- *Bildstöd* – Ett bra stöd är användningen av bilder i kontakten med barn och föräldrar. Inom barnhälsovården (BVC) är avsikten att bildstödet ska användas kontinuerligt vid varje hälsobesök i syfte att vara en igenkännande del för barn och föräldrar vid sitt besök på BVC.

- *Sagostig* – Utforma en sagostig i en närliggande skog/park/dunge som verksamheten kan besöka kontinuerligt. Där följer barn och föräldrar en saga genom bilder och text via bokskåp som är utplacerade efter en stig. Det går även sätta upp in QR-koder i bokskåpen och få en saga uppläst eller visad på mobiltelefonen. Ett alternativ är att sätta upp sagostig i en närliggande grön miljö med bokstationer och bokmärkestillverkning.



- *QR-koder* – Efter sångstunden kan man lägga upp en QR-kod på hemsidan så barnen kan lyssna på t ex *Bä bä vita lamm* när de kommit hem.
Länktips för QR-koder: <http://www.pedagogverkstan.se/qr-koder-forskolan/>

3. Samarbeten med biblioteken

- *Pop-up verksamhet* – Denna verksamhet innebär att biblioteket kommer till familjecentralen med en cykel lastad med böcker som föräldrar kan låna. Det finns även möjligt att skapa bibliotekskort på plats. Detta kan även erbjudas i utomhusverksamheten.



- *Bokcirklar* – Föräldrar träffas några gånger i mindre grupper kring en gemensam bok som läses och diskuteras. Man pratar även om barns språkutveckling. Det går även att ordna bokcirklar med lättlästa vuxenböcker, t ex *Kejsaren av Portugallien* samt barnböcker. I bokcirkarna kan man också läsa normkritiska böcker vilket kan bidra till intressanta diskussioner. Ljudböcker erbjuds till dem som har svårt att läsa.
- *Baby-Bokis* är ett samarbete med biblioteket med träffar innehållande bokläsning, dramatisering och sång. Föräldrar som deltar får låna hem bokpåsar och efter avslut får barn och förälder en bok.
- *BabyLäs* – Är ett samarbete mellan familjecentralen, biblioteket och BVC. Här erbjuds lästräffar till familjer som ännu inte provat på att läsa sagor för sitt barn (4-6 månader). Under sex tillfällen träffas gruppen tillsammans med en pedagog och en bibliotekarie. De läser en ny saga tillsammans vid varje träff och delar erfarenheter kring hur läsningen har gått hemma. Vid avslut behåller familjen böckerna i sin bokpåse.
- *Sagostund* – Sker i samarbete med biblioteket och här erbjuder familjecentralen sagostunder på biblioteket varje fredag.
- *Biblioteket* bjuds in till öppna förskolan för att på t ex *Babycafé* prata språkutveckling på *Språkträffar* och visa nya böcker.
- *Bokklubbar* – I ett samarbete mellan bibliotek, BVC och öppna förskolan arbetar man med bokklubben PINO för att uppmuntra barn och föräldrar till läsning och böcker. Information och inbjudan till att delta i bokklubben ges vid hälsobesöket vid 1,5 års ålder i samband med att gåvoboken *Pino's dagbok* delas ut. PINO-bokklubben ingår som en del i en större satsning i projektet *Viva språket*.
- *BVC-besök* – BVC-enheten besöker öppna förskolan och berättar om 2,5 årsbesöket för föräldrarna. Det kan vara lättare att se och bedöma barnet i lekmiljön än inne på besöksrummet på BVC.
- *Föräldragrupper* – Personalen från alla verksamheter på familjecentralen presenterar sig och den verksamhet de representerar vid föräldragrupperna. Det kan kännas lättare för familjerna att besöka öppna förskolan eller ta hjälp av socialtjänsten om de är bekanta och känner igen personalen.



4. Riktade insatser

- *SFI undervisning* – en uppskattad språkutvecklande verksamhet som riktar sig till föräldrar med annat modersmål. SFI bedrivs på olika sätt på familjecentralerna, några enheter har öppen förskola samtidigt och någon har stängt övrig verksamhet och erbjuder enbart språkträning en specifik tid.
- Det kommer SFI lärare till familjecentralen för undervisning. Det kan vara en fördel att erbjuda barn tillsyn antingen inom ramen för familjecentralen eller i samverkan med andra aktörer. Förutom svenskundervisning erbjuds även olika babycaféteman, fast på enklare svenska, t ex information kring barnomsorg, folktandvård, BVC, Barnmorskemottagning, Röda Korset m.fl.
- *Kulturlotsen/Hälsokommunikatören* har stor betydelse i det språkutvecklande arbetet där denne kan betraktas som en brobyggare mellan deras olika verksamheter med uppgift att lotsa besökarna rätt. Kulturlotsen kan genom att kommunicera med föräldrarna inge trygghet och mod hos dem så att de törs ta steget att göra återkommande besöka på öppna förskolan.
- *ABC 3-12 år (Alla Barn i Centrum)* – Erbjuder *ABC-utbildning kring föräldraskap* som ett led för att hålla föräldragrupper i verksamheten med inriktning för vissa målgrupper.
- *Familjekraft* – är ett projekt/insats som främst riktar sig till asylsökande och nyanlända kvinnor som är hemma med sina barn. Syftet med projektet är att förbättra dessa kvinnors hälsa, språkkunskaper och jämställdhet. Vilket i förlängningen ska ge dem möjligheter till god inkludering i det svenska samhället. Arbetet med *Familjekraft* utgår från familjecentralens lokaler kombinerat med uppsökande verksamhet med riktade insatser för målgruppen.
- *Partnerskapsarbetet Örebro kommun* – är ett framgångsrikt koncept i integrationsarbetet som är speciellt riktat mot att stärka kvinnors situation i bostadsområdet. *Partnerskap* anordnar flera aktiviteter riktade till målgruppen som till exempel gymnastik, lära sig cykla, odlingslotter och övningskörning med bil. Det lyfts fram som ett förebyggande arbete som bidrar till att kvinnor hittar till deras verksamhet genom deras samarbete med *Partnerskap*. Det övergripande uppdraget är att genom samverkan

förbättra livskvaliteten för medborgarna i partnerskapsområdena. Några av målen är att arbeta för en bra utveckling för de boende i de områden som är involverade, samt att stärka förutsättningar för medborgare kring utbildning, arbete och integration i det svenska samhället.

- *Internationella matfester* – En aktivitet som är uppskattad är internationella matfester. Alla som deltar på festen tar med sig en maträtt per familj (gärna en rätt som är vanlig i hemlandet) och som dukas upp på ett gemensamt buffébord, som sedan alla blir bjudna på. På så sätt blir buffébordet ett hav av maträtter från många olika delar av världen. Det kan även bli dans och goda berättelser som delas med deltagare.

5. Tips på material

- *Kodknäckarna - kodknackarna.se*
[Hitta språket — Kodknäckarna - Stöd vid dyslexi och skrivsvårigheter](#)
- *Bokstart*
[Att läsa för små barn \(bokstart.se\)](#)
- *Studiebesök SKR* - Här finns material och korta beskrivningar från SKR:s besök på öppna förskolor som arbetar med språk och integration.
<https://skr.se/skr/skolakulturfrid/forskolagrundochgymnasieskola/oppnfor skolaforsprakochintegration/lokalaexempel/studiebesokikommuner.47090.html>
- *Vet du om att du kan förändra mitt liv?* Göteborg Stads film.
<https://youtu.be/X1nzc9P5MSA>
- *Ditt språk och din röst.* Internationella biblioteket. Finns på olika språk.
http://mlc.interbib.se/Files/Mallar%20och%20skyltar/Broschyr%20BVC/broschyr_bvc_svenska.pdf
- *Ljuda med Boo* – En app som kan användas som ett spel, viktigt att man sitter tillsammans med sitt barn. <https://www.bildligttalat.nu/sv/boo/>
- *Hela fina jag* - Hanna Albrektson. 2019. Boken delas ut vid hembesöket när barnet är nyfött.
- *Läsoteket* – För inspiration, metoder och verktyg
<https://lasoteket.goteborg.se/>